
Metodika

Zakládání a fungování lokální platformy pro snižování rizik katastrof

(Local Platform of Disaster Risk Reduction)

Zpracovali: VŠB – Technická univerzita Ostrava, CEET, Výzkumné energetické centrum
Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.
SH ČMS - Ústřední hasičská škola Bílé Poličany

Výsledek vznikl za finanční podpory projektu VI04000064 „Komplexní snižování rizik katastrof epidemiologického, přírodního a technického charakteru budováním resilience na lokální úrovni“.

Projekt byl podpořen z Programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015 - 2022

2022

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	3
ÚVOD	5
POSTUP PRO VYTVOŘENÍ LOKÁLNÍ PLATFORMY	7
KROK 1: ROZHODNUTÍ O ZŘÍZENÍ LOKÁLNÍ PLATFORMY PRO SNIŽOVÁNÍ RIZIK KATASTROF (LP)	8
KROK 2: VYTVOŘENÍ ORGANIZAČNÍ STRUKTURY	8
KROK 3: VYHLEDÁVÁNÍ, KONTAKTOVÁNÍ A ZAHRNUTÍ ČLENŮ	10
KROK 4: IDENTIFIKACE PRIORITYCH OBLASTÍ ZÁJMU LP	11
KROK 5: VYTVOŘENÍ PRACOVNÍCH SKUPIN	13
KROK 6: TVORBA A AKTUALIZACE DÍLČÍCH POLITIK, STRATEGIÍ A AKČNÍCH PLÁNŮ PREVENCE RIZIK A ZAJIŠŤOVÁNÍ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE,	14
KROK 7: INTEGRACE POLITIK, STRATEGIÍ A AKČNÍCH PLÁNŮ V RÁMCI ÚZEMÍ MAS	15
KROK 8: REALIZACE PREVENTIVNÍCH OPATŘENÍ	16
KROK 9: IDENTIFIKACE ZBYTKOVÝCH RIZIK A ZRANITELNOSTI	18
KROK 10: PŘIPRAVENOST	19
KROK 11: ZVYŠOVÁNÍ RESILIENCE VŮČI MĚNÍCÍM SE, KOMPLEXNÍM A VÍCEČETNÝM RIZIKŮM	23
KROK 12: AKTUALIZACE, KONTINUÁLNÍ ZLEPŠOVÁNÍ	25
KROK 13: KOMUNIKACE, SPOLUPRÁCE, VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ	25
VZORY DOKUMENTŮ PŘI VZNIKU PLATFORMY:	27
A – STATUT LOKÁLNÍ PLATFORMY PRO SNIŽOVÁNÍ RIZIKA KATASTROF - VZOR	27
B - JEDNACÍ ŘÁD LOKÁLNÍ PLATFORMY PRO SNIŽOVÁNÍ RIZIKA KATASTROF - VZOR	31

Přílohy

Seznam zkratek

Anglické zkratky

BBB	Build Back Better (postav to znovu lepší)
DRR	Disaster Reduce Risk (snižování rizik katastrof)
LPDRR	Local Platform of Disaster Risk Reduction (lokální platforma pro snižování rizik katastrof)
SCLLD	Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
SDGs	Sustainable Development Goals (Cíle udržitelného rozvoje)
SECAP	Sustainable Energy and Climate Action Plan (Akční plán pro udržitelnou energii a klima)
UNDRR	United Nations Disaster Risk Reduction (Úřad organizace spojených národů pro snižování rizika katastrof)
UPS	uninterruptible power supply (nepřerušitelný/záložní zdroje energie)

České zkratky

ČČK	Český červený kříž
ČHMÚ	český hydrometeorologický ústav
FVE	fotovoltaické elektrárny
HZS	hasičský záchranný sbor
IZS	integrovaný záchranný systém
KHS	krajská hygienická stanice
KÚ	krajský úřad
LP	lokální platforma
MAS	Místní akční skupina
MV	Ministerstvo vnitra
MVE	malé vodní elektrárny
MÚ	mimořádná událost
MZe	Ministerstvo zemědělství
NCEÚ	Národní centrum energetických úspor
NS MAS	Národní síť místní akční skupiny
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
NZ	nouzové zařízení

OÚ	obecní úřad
ORP	obec s rozšířenou působností
OZE	obnovitelné zdroje energie
PHM	pohonné hmoty
SDVO	system digitálního varování občanů
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
VENUS	Vize energeticky úsporného regionu území obcí MAS Opavsko

Úvod

Cílem metodiky je zefektivnění procesu snižování rizika katastrof s použitím UNDRR (United Nations Office for Disaster Risk Reduction) doporučeného nástroje, lokálních platform snižování rizika katastrof (LPDRR) a založeném primárně na Analýze hrozeb pro ČR vypracované HZS ČR (<https://www.hzscr.cz/soubor/analyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx>) s využitím místních informací a vazby na lokální úroveň včetně nedávných zkušeností. Dojde tak k využití podpory komunit a občanské společnosti při prevenci i mitigaci následků katastrof.

Podle Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030 odpovědnost za řešení prevence, připravenosti a zvyšování resilience vůči existujícím hrozbám a rizikům náleží primárně komunitě, které se dotýká, a řídicím orgánům krizového řízení. Je to vyjádřeno v podtitulu koncepce „Připravený občan. Připravený systém.“ Veřejná správa se věnuje rizikům, která byla identifikována, a připravenost zahrnuje krizovou dokumentaci, jako jsou havarijní a krizové plány, povodňové plány, ale i koncepci rozvoje území, dosahování udržitelnosti dle strategií SDGs atd. I přes fakt, že má veřejná správa snahu věnovat se hrozbám včetně těch vzájemně provázaných nebo se vyvíjejících, které se nově objevují, je obtížné zaujmout postoj k jejich řešení se všemi spolupracujícími orgány v rozumném časovém horizontu. Důležitá je skutečnost, že se veřejná správa může obracet na další aktéry, včetně dobrovolnických organizací a expertů a na akademickou obec jako na nositele know-how a potenciální aktéry při prevenci a mitigaci a řešení následků katastrof.

Prevence a řešení krizových situací na úrovni veřejné správy vyžaduje jasně definované postupy a pravomoci, tedy dobře vytvořenou pyramidální strukturu řízení, avšak v rychle se měnícím světě se čím dál tím častěji vyskytují nové nebo prohloubené krize, při jejichž řešení je mnohem efektivnější využít paralelně také méně formálních horizontálních typů spolupráce, využívajících inovaci, tvořivost a flexibilitu účastníků řešení, včetně zapojení soukromé sféry, dobrovolnických organizací a dalších aktérů.

Z výše uvedených důvodů má smysl, aby reálná činnost při řešení připravenosti a zvyšování resilience náležela takovým subjektům, které jsou schopny v krátkém časovém horizontu adekvátně reagovat i na neobvyklé, nové typy situací. Taková reakce by měla vycházet z místních znalostí a posouzení místních možností řešení situací různého charakteru. Je proto vhodné zapojit i nositele know-how, tedy výzkumnou sféru, akademickou obec apod.

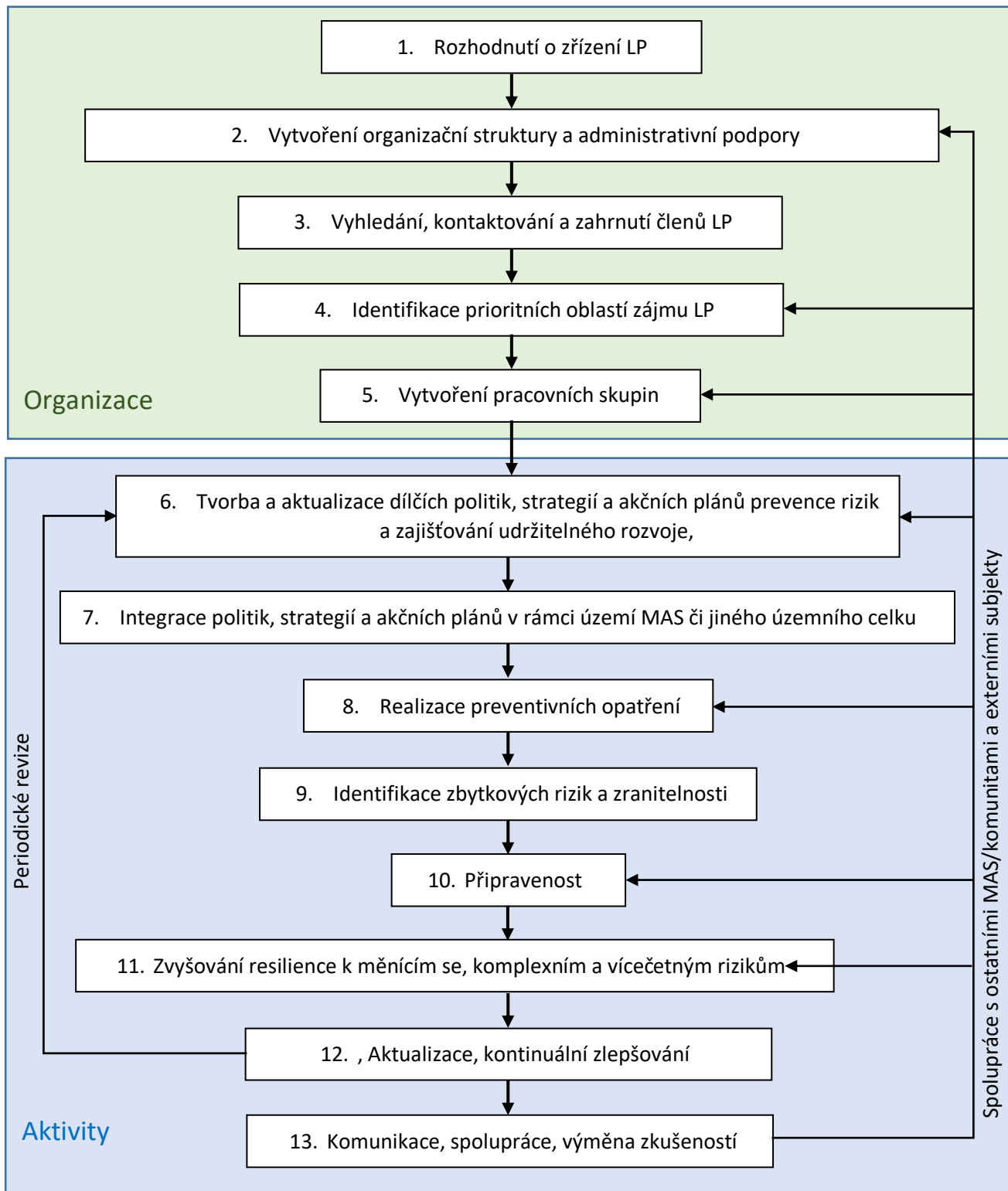
Koncept Lokálních platform snižování rizika katastrof vychází z globální strategie formulované Úřadem pro snižování rizika katastrof (United Nations Disaster Risk Reduction (UNDRR)), jako je Rámec ze Sendai pro snižování rizika katastrof (2015) a z dalších dokumentů. Při UNDRR vznikla Globální platforma pro snižování rizika katastrof a regionální platformy (ve smyslu regionů OSN, tedy víceméně kontinentů) a následně síť národních platform DRR, včetně naší Národní platformy ČR pro snižování rizik katastrof, která je poradním orgánem ministra životního prostředí. Ukázala se však potřeba řešit katastrofy na lokální úrovni, a tedy i vytvářet Lokální platformy pro snižování rizika katastrof.

Metodika Zakládání a fungování lokální platformy pro snižování rizik katastrof (dále jen lokální platforma „LP“) obsahuje 13 propojených kroků, z nich každý zahrnuje stručné objasnění smyslu kroku, účel a výstupy tohoto kroku, potřebné vstupy pro jeho realizaci, způsob jeho provedení a také návrh

vhodných aktérů. Kroky jsou chápány jako doporučení, a nechávají tak velký prostor pro místní variace LP, metodika je vodítko, nikoliv předpis. Metodika je doplněna přílohami a odkazy.

Postup pro vytvoření lokální platformy

Schéma metodiky zřízení a činnosti LP¹ – dílčí kroky (odpovídají dalšímu textu).

¹ Zkratky LP znamená „Lokální Platforma snižování rizik katastrof“ (Local Platform of Disaster Risk Reduction“,

Krok 1: Rozhodnutí o zřízení lokální platformy pro snižování rizik katastrof (LP)

Jsou dvě možnosti rozhodnutí vedoucích ke vzniku LP:

1. Vznikne LP na řešení známých hrozeb a rizik na základě potřeby starosty (starostů několika obcí, MAS apod.) – jedná se o preventivní přístup i větších územních celků.
2. Dosud se neprojevující nebo transformující se riziko, včetně kombinace rizik, je identifikováno někým, kdo cítí potřebu vzniku LP z důvodu potenciální hrozby (starosta obce, starosta hasičů, zástupce podnikatelské sféry, zástupce místních spolků, MAS apod.), a komunikuje tuto potřebu se starostou/starosty.

Další kroky jsou:

- Rozhodnutí o vzniku LP provede lokální autorita, obvykle starosta, krizový manažer nebo obdobná funkce; možné je i vytvoření více zájemci z řad občanů, organizací či podniků a kontaktování autorit jimi,
- Stanovení osoby odpovědné za proces vzniku LP,
- Dojde k rozhodnutí o statutu LP (příklad statutu je na konci tohoto dokumentu)

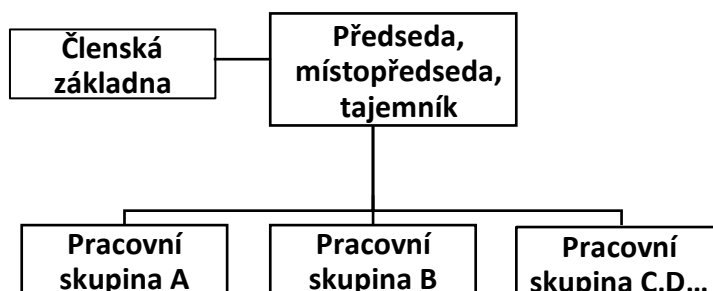
Krok 2: Vytvoření organizační struktury

Pro řádnou funkci LP je nezbytné zajištění organizace a struktury; k tomu slouží tento krok, který musí předcházet dalším aktivitám. S výhodou lze využít principy komunitního plánování dle MAS.

- ÚČEL A VÝSTUPY:
 - zajištění personálního, organizačního a technického zázemí pro fungování LP včetně zajištění politické podpory a legitimacy
 - postup vytváření organizační struktury:
 - při vytváření organizační struktury je nezbytné pamatovat na dodržování principů metody komunitního plánování, a to zejména: princip spolupráce, princip dohody, princip otevřenosti, kompetence účastníků, participace účastníků/podílníků (stakeholderů), s výhodou lze využít mechanismy MAS
 - strukturu je nutno přizpůsobit potřebám a lidí, kteří mají různou životní a profesionální zkušenost a mají také různé podmínky pro zapojení se do procesu řízení a fungování LP, tedy organizační struktura je vždy originální a neopakovatelná
 - struktura se může měnit podle aktuálních úkolů, na základě kterých budou vznikat pracovní skupiny; podle povahy úkolů budou některé pracovní skupiny časově omezeny, jiné nikoliv (organizační struktura není statická).
 - při větších celcích je možné dále vytvořit organizační výbor:
 - při sestavování je třeba dbát na dodržení principu partnerství a reprezentativnosti,
 - na této úrovni se odehrává spolupráce relevantních aktérů a přenos zkušeností v rámci území LP.
- VSTUPY:
 - rozhodnutí o zřízení LP starostou, statut, stanovení cílů, působnost LP s ohledem na specifika daného území,

-
- analýza a definice cílů LP.
 - ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:
 - vytvoření organizační struktury pro zajištění fungování lokální platformy:
 - členská základna – rozhodující složka, zajišťuje dlouhodobé plánování, vykonává dohled, odsouhlasí zpracované podklady, zprostředkuje přenos zkušeností – je vedena předsedou jako statutárem. Součástí struktury je tajemník, který ve spolupráci s předsedou a místopředsedou zajišťuje funkční zázemí, koordinaci aktivit, účetní evidenci, informační servis a efektivní komunikaci,
 - pracovní skupiny – vytvářejí podklady pro rozhodnutí členské základny, zapojují experty a dalších podílníků,
 - možné je i zapojení specialisty pro externí komunikaci – zajištění informovanosti, podnětů pro činnost a zpětné vazby z veřejnosti,
 - metodické činnosti – zástupci členské základny (předseda, místopředseda), tajemník LP, možný organizační výbor, přizvaní odborníci a zástupci.
 - je definován postup rozhodování (viz vzor Jednacího řádu v příloze)
 - získávání jasné pozice v dané komunitě a legitimacy (podpory občanů a dalších stakeholderů).
 - AKTÉŘI:
 - starostové – v této rovině by měl probíhat přenos zkušeností v území,
 - zástupce MAS (nebo administrativní aparát MAS),
 - představitelé existujících funkčních partnerství (např. dobrovolný svazek obcí),
 - zástupci významných a zainteresovaných spolků/sdružení a zájmových skupin na území pokryté LP
 - zástupci významných podnikatelů, zemědělců a lesních hospodářů,
 - přizvaní zástupci akademické a vědecké obce (přenos know-how),
 - odborní konzultanti a experti,
 - dle potřeby další.

Návrh možného organizačného schématu (lze modifikovat)

Pracovní orgán	Odpovědná osoba	Složení	Četnost setkávání
Členská základna	Předseda	členové LP předseda místopředseda tajemník	Např. 2x ročně (nebo na rozhodnutí předsedy nebo na žádost člena LP)
Pracovní skupiny	koordinátor	koordinátor a členové PS	min. 4x ročně

Krok 3: Vyhledávání, kontaktování a zahrnutí členů

LP je živý organismus, který potřebuje pro své fungování různé, a v čase se i měnící skupiny aktérů, na což musí vedení LP reagovat průběžnou personální prací.

- **ÚČEL A VÝSTUPY:**
 - z průzkumu/vlastní znalosti území vznikne přehled fyzických i právnických subjektů, které se mohou zapojit do přípravy a řešení vzniklých hrozeb,
 - bude připraven nebo doplněn již existující seznam osob/subjektů, kteří jsou schopni v případě hrozby zajistit vhodnou techniku, materiál a/nebo služby včetně pomoci,
 - bude doplněn nebo připraven seznam objektů, které jsou vhodné pro evakuované osoby a řešení dalších potřeb (energie, strava, zdravotní služby...) v případě vzniklé hrozby.
 - Získat informace o hendikepovaných občanech pro případ předávání varovných zpráv a případnou evakuaci
- **VSTUPY:**
 - lidské zdroje (oslovení občanů, zástupců místních samospráv, zemědělců, neziskových organizací, podnikatelského sektoru napříč územím),
 - potřebná legislativa a dokumentace (zhodnocení, plány, povolení atd.).
- **ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:**
 - oslovení občanů, zástupců místních samospráv, neziskových a dobrovolných organizací, podnikatelského sektoru napříč územím,
 - výběr vhodných subjektů a navázání spolupráce s nimi,

-
- periodická aktualizace,
 - při vyhledávání a oslovování členů by neměly být opomenuty zájmy žádné obce nebo obecní části v území.
 - AKTÉŘI:
 - Zahrnuti by měli být zástupci tří sektorů:
 1. veřejná správa (je nositel zákonné pravomoci, má znalosti, kontakty, kapacity, kredit v území...),
 2. občané a spolky (využíváme jejich znalosti, vzdělávání, dovednosti, kontakty, kapacity...),
 3. podnikatelé (mají znalosti, kapacity včetně technických, dovednosti, kontakty...).

Krok 4: Identifikace prioritních oblastí zájmu LP

Je obtížné řešit všechna rizika katastrof na stejné úrovni, vždy jsou některá pro dané území prioritou z hlediska velikosti dopadů, potenciální frekvence vzniku nebo z pohledu vnímání rizik. Prioritní oblasti zájmu LP jsou tak ta rizika, která jsou vyhodnocena jako nejvýznamnější, ostatní však nejsou ignorována.

- ÚČEL A VÝSTUPY:
 - nastavení činností pro určení prevence a odezvy; posouzení rizik v konkrétním území,
 - prioritní oblasti jsou identifikovány na základě posuzování rizik v konkrétním území ve vazbě na klíčové činnosti pro prevenci a odezvu,
 - na základě možných dopadů mimořádných událostí (MÚ), např. přerušení dodávek energií a potřebné rychlosti jejich obnovení, stanovit důležitost jednotlivých prvků obecní infrastruktury (energetika, vodní a odpadové hospodářství, komunikační a informační systémy, zdravotnictví, sociální služby aj.),
 - výstupem této části je seznam hrozeb zájmového území a plán odezvy. Příklad registru hrozeb je uveden v příloze (*Příloha č. 1: Registr hrozeb území*). Plán odezvy je vhodné zpracovávat s využitím Kontrolního listu (viz *Příloha č. 2: Kontrolní list klíčových činností pro odezvu*) a poznatky sumarizovat např. do prostředí krizové karty obce, v součinnosti s příslušnými orgány veřejné správy.
 - Dokumentace krizového plánování je právně ošetřena přes úroveň kraje do úrovně obce s rozšířenou působností. Pro území kraje i jednotlivých ORP zpracovávají hasičské záchranné sbory krajů krizový plán. Obsah těchto krizových plánů je dán nařízením vlády č. 462/2000 Sb.
 - Na úrovni obce nižší než ORP není legislativně zakotvena povinnost zpracovávat krizovou dokumentaci. Nicméně v praxi se mezi mnohými kraji osvědčilo tuto zpracovávat v podobě tzv. Krizové karty obce. Další informace o obsahu a formě krizové karty obce lze nalézt v Časopise 112, ročník XVIII číslo 9/2019 a ročník XIX číslo 12/2020. Příklad vzoru karty je uveden dále (přikládám v příloze), na webu dále na těchto odkazech:

- žádost o kontrolu registru hrozeb a jeho případné doplnění mohou iniciovat všichni aktéři v území, veřejná správa by měla na jejich podněty reagovat.
- VSTUPY:
 - identifikované hrozby a posouzení rizik v konkrétním území,
 - evidence majetku a jeho technického vybavení, způsob využívání objektů,
 - mapové podklady, stávající rozsah síťové infrastruktury a dalších infrastruktur
 - postup pro vytvoření seznamu strategických objektů a určení jejich priorit a pro popis scénářů narušení dodávek energie velkého rozsahu nebo jiných služeb kritické infrastruktury;
 - Nástrojem pro tuto identifikaci je matice hrozeb uvedená v příloze (*Příloha č. 3: Matice identifikovaných hrozeb a klíčových činností pro odezvu*). Na jedné ose je kvantifikován výčet známých hrozeb, které mohou obecně ohrožovat území obcí, na druhé ose je výčet klíčových činností k odezvě na řešenou událost. Nejedná se o konečný seznam, ten může být pracovní skupinou rozšířen zejména s ohledem na nově identifikovaná rizika či specifické klíčové činnosti, které jsou nad rámec uvedených zásadní pro odezvu a obnovu postiženého území tak, aby byla zajištěna nejen jeho plná funkce, ale aby byla realizována taková opatření, která zvýší odolnost/resilienci území v případech dalších nastalých katastrof.
 - za identifikaci hrozeb odpovídá místní samospráva,
 - zdrojem dat jsou informace, které jsou také součástí havarijního plánu kraje, krizového plánu kraje a krizového plánu ORP a dále místní znalost a zkušenost z již poznanych mimořádných událostí, včetně zkušeností historických.
- ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:

Tato část zahrnuje následující prvky:

 - analýza rizik na daném území,
 - aplikace matice identifikovatelných hrozeb a klíčových činností na odezvu,
 - identifikace objektů klíčových z hlediska zajištění bezpečnosti a základních životních potřeb obyvatel obce,
 - určení priorit dle závislosti na dodávkách energií a zranitelnosti osob.
- AKTÉŘI:
 - starosta obce a obecní úřad ve spolupráci s místními aktéry (podnikatelé, spolky, neziskové organizace, sdružení, zemědělci, SDH aj.),
 - IZS nadřízeného územního celku

Krok 5: Vytvoření pracovních skupin

Jestliže variabilita a komplexnost rizik komplikuje, aby byla tato rizika řešena paralelně všemi aktéry, je vhodná specializace ve formě orientovaných pracovních skupin

- **ÚČEL A VÝSTUPY:**
 - pracovní skupiny jsou nejdůležitějším článkem organizační struktury LP,
 - vyjadřují se k nastoleným tématům, identifikují problémové oblasti jednotlivých obcí/celého území s působností LP, zpracovávají analytické materiály a další podklady pro práci členské základny,
 - mezi pracovní skupiny se řadí i různé odborné týmy, které jsou specializované na řešení problematiky snižování rizik katastrof nebo na sestavení plánu obnovy,
 - pracovní skupina pro posuzování rizik v území, a sestavení plánu odezvy pro potřeby daného území, je vedena koordinátorem,
 - vytvoření pracovní skupiny jako pracovního orgánu LP.

- **VSTUPY:**
 - organizační struktura LP,
 - seznam vhodných/možných osob pro pracovní skupinu,
 - seznam aktérů v území, jejichž zapojení je žádoucí nebo dokonce nezbytné pro dosažení cílů LP.

- **ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:**
 - výběr vhodných/možných osob,
 - členská základna definuje zaměření jednotlivých pracovních skupin,
 - nominují se kompetentní osoby z veřejné a podnikové sféry (zástupci aktérů),
 - zvolí se koordinátoři jednotlivých pracovních skupin,
 - stanoví se cíle/náplň pracovní skupiny pro zvolený časový horizont,
 - identifikují se požadavky na zapojení dalších konzultantů/expertů.

- **AKTÉŘI:**
 - osoby oslovené zástupci LP, např.:
 - vedení obce,
 - relevantní odbory obecního úřadu (např. životního prostředí, územního plánování, investic a majetku),
 - složky IZS,
 - významné místní podniky,
 - klíčoví zemědělci,
 - neziskové organizace, spolky, sdružení včetně SDH,
 - zástupci technických služeb (obecních či zasmulvněných), distributorů energií, správy vodovodů a kanalizací, správy povodí, správy chráněných území, výzkumné organizace, specialisté

Krok 6: Tvorba a aktualizace dílčích politik, strategií a akčních plánů prevence rizik a zajišťování udržitelného rozvoje,

- ÚČEL A VÝSTUPY:

Vede k propojení politik na území s hlavním cílem integrace územního rozvoje, principů udržitelnosti, adaptace na změnu klimatu a snižování rizika katastrof. Využit je možné

- např. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD);
- např. Vize energeticky úsporného regionu území obcí (příklad: MAS Opavsko - VENUS);
- Místní strategie adaptace na změnu klimatu (adaptační strategie, např. dle metodiky SECAP);
- strategická adaptační opatření na sucho a získání vody v krajině;
- výstupem jsou seznamy, strategie a akční plány, návrhy pro prevenci rizik včetně rozvoje udržitelnosti daného území.

- VSTUPY:

- vědecké, technické a místní znalosti o důsledcích změny klimatu a možnostech opatření;
- územní plán obce (plány obcí);
- územní/místní energetická koncepce a akční plány k její realizaci;
- manuál tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (NS MAS, 2014);
- Příručka pro starosty k energetickým opatřením (NCEÚ, 2018);
- Dobrá praxe (Galerie udržitelného rozvoje) – <https://dobrapraxe.cz/>;
- Koncepce environmentální bezpečnosti ČR 2021–2030 s výhledem do roku 2050;
- Analýza hrozeb pro Českou republiku (HZS ČR, 2015);
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v ČR
- Souhrn způsobů hodnocení kvality a odolnosti infrastruktury (Úřad vlády ČR, 2017);
- Metodika hodnocení resilience prvků kritické infrastruktury (MV, 2018);
- Metodika hodnocení krizové připravenosti územních celků s vazbou na vnější resilienci kritické infrastruktury (Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2019);
- Metodika předběžného vyhodnocení povodňových rizik v ČR (VÚV TGM, 2018);
- Metodika přístupu k energetickému plánování ve venkovských oblastech (MAS Opavsko, 2020);
- Metodika přístupu k provádění technické pomoci (MAS Opavsko, 2020)
- „Koncepce na ochranu před následky sucha pro území České republiky“, schválená vládou České republiky dne 24. července 2017 usnesením č. 528

- ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:

- definice plánovacího horizontu, vizí a řídicích principů;
- zhodnocení existujících znalostí a strategických dokumentů;
- provedení rozhovorů s místními aktéry, včetně zapojení veřejnosti;

- provedení rozhovorů se starousedlíky a získání znalosti o daném území („indigenous knowledge“ dle Rámce ze Sendai pro snižování rizika katastrof);
 - zhodnocení, popř. návrh na změnu skladby pěstovaných plodin za účelem udržitelnosti vody v krajině (<https://www.intersucho.cz/userfiles/file/ZemedelskeSucho.pdf>);
 - provedení analýzy závlahového potenciálu (<https://www.intersucho.cz/userfiles/file/ZemedelskeSucho.pdf>);
 - návrhy na pozemkové úpravy a tvorbu krajiny, revitalizace toků či vybudování rybníků;
 - zavedení komunitního zemědělství z pohledu udržitelnosti a resilience (<https://kpzinfo.cz/>);
 - návrh strategie komunikace problematiky změny klimatu, její mitigace a adaptace s širší veřejností (např. letáky na akcích obce/města, osvětové kampaně pro zranitelné skupiny, pocitová mapa, participativní plánování opatření, environmentální vzdělávání);
 - zpracování odborných a metodických podkladů (např. možnosti výskytu rizikových přívalových srážek, metodika hospodaření se srážkovými vodami, analýza lokalit s deficitem vegetačních prvků, průzkum stavu veřejných budov, potenciál energetických úspor ve veřejném sektoru aj.).
- **AKTÉŘI:**
 - Starosta a jím řízený obecní úřad ve spolupráci s místními aktéry (podnikatelé, spolky, místní samospráva, KÚ, OÚ, neziskové organizace, sdružení, zemědělci, SDH aj.).

Krok 7: Integrace politik, strategií a akčních plánů v rámci území MAS

Ačkoliv LP je primárně zaměřená na lokální úroveň, dotčené území je včleněno do širšího kontextu, na který je nutno brát zřetel. Stejně tak, jednotlivé politiky a plány by se bez integrace mohly ukázat jako protichůdné.

- **ÚČEL A VÝSTUPY:**
 - uvedení politik/strategií do souladu s rozvojovými cíli obce/města/MAS a s principy ochrany složek životního prostředí za účelem snížení rizik katastrof.
- **VSTUPY:**
 - územní plán obce,
 - územní/místní energetická koncepce a akční plány k její realizaci,
 - rozvojové dokumenty (např. strategický plán rozvoje obce, program rozvoje apod.),
 - místní strategie adaptace na změnu klimatu (adaptační strategie),
 - strategie, seznamy, akční plány aj. vytvořené v předcházejícím kroku.
- **ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:**
 - začlenění adaptací do připravovaných investičních projektů (energeticky úsporných, protipovodňových aj.),

-
- vytvoření databáze plánovaných záměrů k zajištění informovanosti a koordinace jednotného přístupu,
 - management pro správu a údržbu adaptačních opatření (např. komunitní koordinátor, energetický manažer),
 - přenos zkušeností pilotních projektů do dalších obcí,
 - přenos dobré praxe.
- AKTÉŘI:
 - obecní úřad ve spolupráci s místními aktéry (podnikatelé, spolky, místní samospráva, KÚ, OÚ, neziskové organizace, sdružení, zemědělci, SDH aj.).

Krok 8: Realizace preventivních opatření

Prevence získává smysl až svou realizací. Preventivní opatření reagují na analýzu rizik, tedy na definovanou a zhodnocenou hrozbu. Zaměřují se na realizaci adekvátních opatření na úrovni obce, ORP, kraje. Hlavním smyslem prevence je dosažení stavu, ve kterém mimořádná událost nebo krizová situace buď vůbec nevznikne, nebo její dopady nebudou pro území kritické. Vždy je vhodnější krizi předcházet než čelit jejím následkům (viz Zbytková rizika).

- ÚČEL A VÝSTUPY – PREVENTIVNÍ AKTIVITY:
 - posílení resilience technické infrastruktury (především energetické, vodní, informační, zásoby náhradních dílů, životních potřeb – např. lůžka, nádobí, vařiče, provizorní úkryty, plachty, nářadí aj.),
 - posílení energetické nezávislosti, alespoň část budov v obci je nezávislá na centrálně distribuovaných energiích, produkce energie na vlastním území a v režii místních aktérů,
 - adaptace na změny klimatu včetně přijetí vhodných opatření,
 - úprava zemědělských ploch, dtto plochy lesa, veřejná prostranství, komunikace, zprostředkovaně i plochy soukromé (zahrady apod.), pomocí komunitního zapojení obyvatel do adaptačních opatření v území obcí,
 - zajištění kybernetické bezpečnosti.
- VSTUPY:
 - stavební a technické dokumentace objektů,
 - strategické plány a rozvojové projekty obcí,
 - pravidla provozování infrastruktury, řád preventivní údržby, regulační plán apod.,
 - informační systémy (viz příloha č. 4: Seznam informačních zdrojů – např. plány pro zvládnutí povodňových rizik, mapy povodňového ohrožení a povodňového rizika, mapy rizikových území při přívalových srážkách),
 - Lokální výstražné a varovné systémy v ochraně před povodněmi – příručka (2011),
 - Minimální bezpečnostní standard. Podpurný materiál pro subjekty, které nespádají pod zákon o kybernetické bezpečnosti (MV, 2020),
 - Ransomware: Doporučení pro mitigaci, prevenci a reakci (NÚKIB, 2020),

-
- Plán pro zvládnání sucha a nedostatku vody,
 - Metodický pokyn poskytovatelům zdravotních služeb k problematice kybernetické bezpečnosti (MZ, 2019),
 - Metodika zajištění ochrany kritické infrastruktury v oblasti výroby, přenosu a distribuce elektrické energie (Deloitte, 2012).
- ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:
 - posilování energetické nezávislosti – diverzifikace zdrojů, vlastní výroba z OZE (např. střešní FVE, tepelná čerpadla), akumulace včetně sezónní akumulace (dřevo, pelety, bioolej, bioplyn, vodík, etanol, metanol aj.),
 - spolupráce s provozovateli při zabezpečování provozu a údržbě infrastruktury, všimnout si možných problémů a upozorňovat na ně (např. hrozící pád stromu do elektrického vedení či na komunikaci), provádění pravidelných revizí, aktualizace technické dokumentace dle skutečného stavu,
 - kybernetická bezpečnost – návrh lepší topologie vnitřní počítačové sítě, segmentace sítě, avšak technologie samotné (antivir, firewall, šifrování dat, zálohování, aktualizace aj.) nemohou poskytnout vysoký stupeň ochrany, protože nejrizikovějším faktorem je uživatel – důležité je vzdělávání a proškolení, velmi účinné je testování a vyhodnocování bezpečnostních návyků uživatelů simulovanými útoky,
 - budování náhradních (záložních) zdrojů energie se zohledněním jejich odolnosti vůči katastrofám jako extrémní vítr, povodně atp.:
 - lokální produkce elektřiny z nezávislých OZE v míře kolem 2000 kWh/občana/rok ideálně se sezónní akumulací,
 - vhodné umístění a zabezpečení kritických spotřebičů elektrické energie vč. náhradního zdroje pro případ krizové situace (např. s ohledem na možné zatopení suterénu nebo poškození nejvyšších pater větrem či pádem stromů),
 - využívání technologických a ekosystémových postupů pro snižování akumulace slunečního záření (a tím i vln veder) v zastavěném území (odrazivé materiály, zelené střechy a fasády, výsadba zeleně, stínící prvky) a naopak maximalizace pasivních zisků v topném období,
 - zlepšování způsobu hospodaření se srážkovými vodami (akumulace a retence vody v krajině, propustné povrchy, zaplavitelné plochy):
 - např. lokální zásoba užitkové vody v přírodě blízkých nádrží s kapacitou 100 m³ na občana/rok, kterou by disponovala obec pro hygienické a hospodářské účely,
 - podpora infiltrace povrchových vod / převádění povrchových vod do podzemních (mokřady v infiltračních zónách),
 - efektivnější využívání šedých vod za účelem snížení zatížení ČOV,
 - zvyšování spolehlivosti funkce vodárenských systémů a jejich vzájemné propojování do odolnějších vodárenských soustav,
 - průběžná kontrola procesů úpravy vody a opatření na prevenci sekundární kontaminace během akumulace a distribuce,

- pravidelná kontrola a údržba koryt řek a potoků, preventivní čištění propustků, sledování zúžených průtokových profilů při srážkách,
 - přírodní protipovodňová ochrana – revitalizace a stabilita svahů koryt břehů řek a potoků, suché poldry, výstavba protipovodňových hrází, omezení výstavby v záplavovém území, systematické rozšiřování průtočných profilů s ohledem na stoupající srážkové úhrny v přívalových srážkách s využitím generálních oprav mostů, komunikací, tvorba využitelných prvků infrastruktury (kterým nevadí občasné zaplavení) na těchto plochách – povodňové parky, sportoviště, louky,
 - zabezpečení plovoucích předmětů proti odplavení a nebezpečných/škodlivých látek proti úniku do vody,
 - rozestavění povodňových měřidel (tzv. flood gauge) v oblastech s vyšší pravděpodobností vzniku povodně, z důvodu sledování vývoje povodňové situace,
 - umístění tabulí vymezujících záplavové území a posouzení stability budov v tomto území,
 - pravidelná aktualizace povodňových plánů,
 - dodržování zásad správné praxe při hospodaření na zemědělské a lesní půdě, zavádění agrolesnických systémů na zemědělské půdě,
 - dovybavení složek SDH/JPO pro zvládání nových rizik (extrémní vítr, extrémně vysoké teploty, aj.),
 - zvýšení odolnosti prvků krizové infrastruktury, jako jsou servisní firmy (zásoby náhradních dílů, systém pohotovosti, spojení a komunikace), místní ICT (Wi-Fi, rozhlas, lokální energetické zdroje aj.),
 - systém objektů/vybavenosti dvojího určení – sportovní hala připravená k plnění funkce náhradního ubytování, školní kuchyně připravená na výdej nouzové stravy, výroba roušek z látek a tkanic, využití zemědělských cisteren pro dopravu vody k hašení požárů.
- AKTÉŘI:
 - Členové lokální platformy,
 - ORP,
 - HZS, SDH,
 - obecní úřad,
 - místní podnikatelé,
 - provozovatelé infrastruktur,
 - obyvatelé.

Krok 9: Identifikace zbytkových rizik a zranitelnosti

I přes veškerá opatření řešící rizika při mimořádných událostech, zůstávají s měnícími se podmínkami některá rizika nedořešena, ta pak nazýváme ve smyslu ISO 31000 „zbytková rizika“ (např. v mrazech není možné přistavit cisternu s pitnou vodou, povodeň může přesáhnout kapacitu ochranných opatření, objeví se méně pravděpodobný jev jako např. tornádo apod.). Často se jedná o kombinovaná rizika.

-
- ÚČEL A VÝSTUPY:
 - systém vyhodnocování událostí v území s dopracováním alternativních scénářů vývoje (např. Co kdyby sucho trvalo o něco déle? Co kdyby při požáru lesa foukal vítr směrem k obci? Co kdyby povodeň strhla i druhý most do obce? Atd.).
 - VSTUPY:
 - soubor informací o mimořádných událostech ČR/EU jež jsou relevantní pro dané území, včetně dopracování alternativních scénářů.
 - ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:
 - kontinuální monitoring rizik s cílem identifikovat zvyšující se zranitelnost v území a reagovat na změnu podmínek, které mohou vést ke vzniku nových jednotlivých rizik i rizik vícečetných a kombinovaných, jejichž interakce může způsobit dominový efekt značně ztěžující reakci a zhoršující dopady události.
 - AKTÉŘI:
 - členové lokální platformy,
 - obecní úřad,
 - místní podnikatelé,
 - provozovatelé infrastruktury,
 - spolky, sdružení, neziskové organizace,
 - obyvatelé.

Krok 10: Připravenost

Pro případ aktivace rizik, které která se nepodařilo odstranit preventivními opatřeními, je nezbytné mít k dispozici síly, prostředky, plány a dovednosti potřebné ke zmírnění dopadů již probíhající události.

- ÚČEL A VÝSTUPY:
 - zjištění a identifikace rizik/hrozeb se soustředěním se na více identifikovatelných hrozeb nebo hrozeb s vysokou mírou rizika,
 - vytvořit seznam možných nebezpečí na daném území, včetně možných kaskádových jevů – Seznam hrozeb,
 - zavést postupy a mít předběžně zajištěny (dohodnuty) prostředky ke zmírnění mimořádné události,
 - účinně využívat systém monitoringu a včasného varování,
 - adaptovat se na nové podmínky (změna klimatu, rychlý vývoj technologií, geopolitická situace, kompetence),
 - plán obnovy a plán zajištění kontinuity chodu organizace (nejlépe dle ISO 22301 a řady 27000) pro případ ohrožení kybernetické bezpečnosti (uloženy mimo systém, aby byly dostupné i při mimořádné události).

-
- VSTUPY:
 - identifikace rizik/hrozeb na území,
 - seznam hrozeb vytvořený v předcházejícím kroku,
 - technická a stavební dokumentace veřejných budov,
 - evidence využitelných technických prostředků/vybavení místních podnikatelů,
 - stávající smlouvy o poskytování služeb obci,
 - plány krizové připravenosti,
 - seznam osob žijících osamoceně/závislých na péči či zdravotnických přístrojích v domácím léčení,
 - plány rozvoje vodovodů a kanalizací – včetně grafické části (mapové podklady s vyznačenými prvky vodárenské soustavy),
 - Metodický návod k realizaci přípojných míst pro náhradní zdroje elektrické energie (HZS ČR, 2020),
 - Metodický pokyn MZe (čj. 3468/2021-MZE-15000 ze dne 8. 3. 2021) k výběru a udržování zdrojů pro nouzové zásobování pitnou vodou v systému nouzového zásobování obyvatelstva pitnou vodou při mimořádných událostech a za krizových stavů,
 - pojištění majetku pro urychlení obnovy území a služeb po krizi.

 - ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:
 - provedení posouzení rizik na území,
 - využití systému krizového řízení a připravenost orgánů krizového řízení:
 - sledování aktuálního stavu počasí, předpovědí a hydrometeorologických výstrah v informačních systémech a médiích (viz *Příloha č. 4: Seznam informačních zdrojů pro predikci a sledování vývoje v oblasti meteorologie a hydrologie*),
 - zavedení a podpora systému pro informování obyvatel v mimořádných nebo krizových situacích (obec nemusí mít rozhlas či nemusí být funkční při přerušení dodávek energie, je možné se zapojit do projektu pro včasné varování a vyrozumění obyvatelstva formou SMS jako je např. SOSKA; ČEZ provozuje obdobný systém pro obce a města – KISMO),
 - nastavení systému pro informování a varování obyvatelstva o hrozící/vzniklé situaci a přijímaných opatřeních (např. mobilní aplikace MUNIPOLIS či Mobilní rozhlas, místní rádio, místní televize, místní rozhlas, mobilní vyhledávací prostředků složek IZS) – zaměření na zranitelné osoby a obyvatele žijící v odlehlých místech,
 - přizpůsobení obsahu zprávy/varování a komunikačních systémů potřebám koncových uživatelů,
 - spolupráce s neziskovými organizacemi – zřízení speciální telefonické linky při katastrofách pro lidi žijící sami, s omezenou hybností nebo další zranitelné skupiny (zejména poradenské služby),
-

-
- periodická odborná příprava personálu např. technických služeb, vybraných zaměstnanců obecního úřadu, např. osob odpovědných za energetické hospodářství obecních objektů apod.,
 - evidence osob se specifickými schopnostmi (lékařské, technické, řemeslné) a dobrovolníků ochotných podílet se na řešení případných mimořádných situací,
 - evidence osob zvláště ohrožených nebo zranitelných a se speciálními potřebami vč. kontaktů na příbuzné členy rodiny,
 - plány připravenosti a reakce na katastrofy zaměřené na individuální potřeby zranitelných skupin v komunitě,
 - evidence zranitelných objektů/oblastí (např. nemocnice) a důležité lokální infrastruktury (např. zásobování vodou, teplem, elektřinou) v území,
 - evidence budov využitelných jako úkryt či dočasné (nouzové) ubytování mimo nebezpečnou zónu,
 - předjednání/smluvní zajištění náhradní ubytovací kapacity pro případ evakuace obyvatel vč. prostředků pro přepravu osob,
 - identifikace dveří/vrat ovládaných elektricky a znalost postupu na jejich mechanické otevření,
 - získání informací o zajištění provozu obchodů při výpadku elektřiny (menší obchody zpravidla nemají žádný záložní systém, ale některé supermarkety mají vlastní náhradní zdroj a jiné jsou schopny do několika hodin jej přistavit),
 - prověření připravenosti objektů na zajištění dodávek elektrické energie z náhradních zdrojů vč. určení doby provozu z hlediska zásob paliva, případně maziva či nemrznoucí směsi (některé zdroje mohou být chlazeny vodovodní vodou, čímž se stávají závislé na další infrastruktuře); pořízení náhradních zdrojů či zřízení přípojného bodu v klíčových objektech vč. ohlášení na příslušný HZS za účelem aktualizace databáze,
 - nácvik činností, např. při přerušení dodávek energií,
 - pravidelné provádění zkoušek funkčnosti náhradních zdrojů i jiných běžně nevyužívaných zařízení,
 - vyhodnocení dopadů přerušení dodávek elektrické energie na zásobování pitnou vodou v obci a přijetí vhodných opatření (v případě automatické čerpací stanice je dopad okamžitý, u vodojemu s časovým odstupem, u gravitačních systémů s vysoce položenými prameništi téměř žádný),
 - získání informací o objemu vody pro nouzové zásobování a vytipování lokality pro přistavení cisteren (např. plánek obce s vyznačením míst),
 - disponovat technikou (nebo informací o možnosti vypůjčení od místních podnikatelů) pro odstranění překážek na komunikacích (sníh, popadané stromy, sesuv), zprůjezdnění objízdných tras vč. zajištění dopravního značení/signalizace,
 - pravidelná aktualizace krizové dokumentace,
 - sledování stavu toku (stanovení povodňové hlídky) s důrazem na nejhroženější místa,
 - vytvoření zásob pytlů s pískem (materiálu) pro stavbu hrází; zabezpečení techniky, materiálu a personálu pro plnění pytlů a jejich dopravu na místo; seznámit osoby určené

pro řízení stavby hrází s pracovním postupem a organizací práce; prozkoumat terén v místě hráze a jejím blízkém okolí z hlediska typu a únosnosti podloží a existence infrastrukturních sítí,

- ověření rozsahu pojištění majetku a úprava pojistné částky dle aktuální hodnoty majetku,
 - materiální zabezpečení:
 - voda a potraviny – zásoby vody, nádoby pro její přenos a uchování (případně zachytávání dešťové vody), dezinfekční tablety/roztoky, cestovní vodní filtry, zásoby trvanlivých potravin, vařič se zdrojem energie na přípravu potravin či úpravu vody převařením – malé mobilní úpravny pro přípravu pitné vody,
 - odpady – likvidace nebezpečných odpadů (např. zkažené potraviny, naplavený odpad), přečerpávání odpadních vod,
 - náhradní zdroj elektrické energie – vlastní NZ (stacionární, mobilní), UPS, powerbanky/baterie pro přenosné spotřebiče,
 - vlastní výroba elektrické energie – realizace komunitní energetiky (nejčastěji střešní FVE, ale i MVE – více závislé na klimatické změně) + bateriové systémy včetně automatické funkce přechodu na nouzový režim,
 - nasmlouvání pronájmu mobilních generátorů, případně zmapovat místní subjekty, které by je mohly zapůjčit (je pravděpodobné, že při mimořádné situaci je samy budou potřebovat),
 - náhradní systém realizace hygienických opatření (příprava teplé vody, hromadné sprchy, prádelny, zásoba a distribuce hygienických prostředků, vyřešení náhradních toalet včetně suchých latrín aj.),
 - osvětlení – přenosné svítidly (např. na baterie, třepací, na kliku), chemické světlo,
 - teplo – alternativní zdroj (např. krbová vložka, teplovzdušný ventilátor, mobilní plynová kamna na PB, plynový tepelný zářič),
 - doprava/přesun osob – nouzová zásoba PHM (obměňovaná), kanystry pro skladování PHM,
 - zajištění informovanosti a fungování IT: energie, náhradní díly (tonery, kazety, papír), fungování obecního rozhlasu, wi-fi, vysílačky CB, fungování stanic mobilního telefonu, veřejná místa pro sdílení informací (úřední deska, funkční televize,...), rádia s dostatkem baterií, nabíjecí rádia, rádia na kličku, systém kurýrů s funkčními dopravními prostředky (auta, kola, pěší), smluvené optické či zvukové signály.
- AKTÉŘI:
 - starosta obce, ORP,
 - HZS kraje, krajská hygienická stanice, Státní zdravotní ústav,
 - akademická obec (jako nositel know-how),
 - místní podnikatelé,
 - provozovatelé infrastruktur,
 - spolky, sdružení, neziskové organizace,

-
- obyvatelé.

Krok 11: Zvyšování resilience vůči měnícím se, komplexním a vícečetným rizikům

Nově se objevující hrozby nebo rizika je nutné průběžně vyhledávat a vyhodnocovat. Tato činnost by měla náležet zejména hlavním nositelům know-how v oblasti resilience a práce s riziky, tj. zástupcům vědecké komunity (zástupci akademické obce nebo experti, kteří spolupracují s LP). Právě vyhledávání „*lessons learned*“ (poučení, ponaučení, zkušenosti získané z minulých činností, které by měly být aktivně brány v úvahu při budoucích činnostech a chování) z jiných zemí či ze světa může přinášet cenné informace. Vyhledání a sdílení informací z „*lessons learned*“ bude umožňovat přípravu na rizika měnící se, komplexní a vícečetná. Přenos know-how z vědecké komunity také umožňuje sdílet informace o nově se objevujících rizicích a lokální platforma tak má možnost pružně reagovat a případně započít s přípravou na snižování těchto rizik či zhodnotit možnosti systému (resilientního systému) a jeho reakci.

Rizika měnící se, komplexní a vícečetná jsou z pohledu připravenosti velmi obtížně uchopitelná. Připravenost na jejich řešení lze zajistit implementací již zavedených opatření k odezvě po jejich modifikaci. Do této kategorie patří rovněž rizika kombinovaná, která jsou v praxi často opomíjena, a není dostatečně upozorňováno na slabá místa, kterými může být např. protichůdnost nezbytných opatření. Např. evakuace, která je základním opatřením k ochraně obyvatelstva před hrozícím nebezpečím, je klasickým případem opatření, které je protichůdné k opatřením protiepidemickým. Zatímco při evakuaci je cílem přemístit osoby z místa bezprostředního ohrožení do bezpečí, které se např. nenachází v záplavové oblasti, a obvykle obsahuje shromáždění více osob, v případě epidemie jsou opatření opačného charakteru, sociální distancování. Jejich cílem je naopak izolovat pozitivně testované jedince od zbytku populace a předejít tak šíření nemoci.

Lokální platforma by měla spolupracovat na změnách, které povedou ke zvyšování resilience a přípravě na měnící se, komplexní a vícečetná rizika. Příkladem může být provádění školení místních aktérů (obyvatel, podniků, institucí...) či snaha o implementaci opatření pro zadržování vody v krajině nejen jako ochrana proti suchu ale také jako ochrana proti povodni. Jako účelné se jeví čerpání informací z ponaučení z proběhlých událostí („*lessons learned*“) a jejich sdílení napříč vzniklými či vznikajícími platformami.

Důležitá jsou patření, která mohou být aplikována po drobné modifikaci na měnící se, komplexní a vícečetná rizika. Z praktického hlediska se bude jednat nejčastěji o opatření související s humanitární pomocí, psychosociální a duchovní pomocí, dobrovolnictvím, varováním a informováním a nouzovým ubytováním a stravováním. Druhou prioritou pak tvoří ta opatření, která jsou specifická a budou cílit pouze na jednu konkrétní hrozbu. Praktickým příkladem druhé priority jsou např. opatření protiepidemická.

- ÚČEL A VÝSTUPY:

- identifikace měnících se rizik, komplexity rizik a vícečetných rizik ve smyslu Koncepce environmentální bezpečnosti.
- plán obnovy a plán zajištění kontinuity chodu území pro případ ohrožení měnícími se, komplexními a vícečetnými riziky,
- účinně využívat systém monitoringu a včasného varování,

-
- zajištění fungování národní (či jiné nadřazené) strategie na boj proti vzniklému riziku – epidemii/pandemii apod., která ohrožuje lokální komunitu a adaptovat se na tyto nové podmínky,
 - vytvoření, prověření a periodické revize plánu resilience při mimořádné epidemiologické situaci – připravenost a odpověď na konkrétní akci.
- **VSTUPY:**
 - nově zpracované alternativní scénáře vzniklé v kroku 9,
 - vhodné vstupy uvedené v kroku 10,
 - legislativa k infekčním onemocněním:
 - zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění,
 - vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních nemocí a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče,
 - vyhláška č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce,
 - metodické pokyny dle druhu infekce (dle pokynu KHS).
 - pravidelné monitorování epidemiologické situace ve spravovaném území a nejbližším okolí (např. incidence případů již známých onemocnění jako jsou spalničky) pomocí spolupráce s lokální hygienickou stanicí,
 - epidemiologická opatření – preventivní a/nebo ohnisková,
 - humanitární pomoc, dobrovolnictví.
 - **ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:**
 - uplatnění cyklu resilience jako základ procesu budování resilience na měnící se, komplexní a vícečetná rizika
 - zvyšování hygienické úrovně obyvatel (systém zásobování vodou, manipulace s potravinami, odpad a jeho manipulace),
 - opatření proti zavlečení infekce do kolektivů – vstupní prohlídky (zaměstnání, dětské tábory apod.), informovanost.
 - **AKTÉŘI:**
 - starosta obce či ORP,
 - státní organizace: Ministerstvo zdravotnictví, IZS, Krajská hygienická stanice a její místní pracoviště, Státní zdravotní ústav, Ministerstvo zemědělství, veterinární správa a její místní pracoviště,
 - soukromé lokální organizace: laboratoře, dodavatelé zdravotnického vybavení, výrobci potravin, ubytovací zařízení, transportní společnosti a společnosti specializující na odpadové hospodářství,
 - specialisté: lokální lékaři (praktičtí + specialisté dle druhu onemocnění), psychologové,
 - provozovatelé infrastruktury,
 - spolky, sdružení a neziskové organizace (ČČK, charita apod.).
-

Krok 12: Aktualizace, kontinuální zlepšování

V každé oblasti, včetně krizového řízení, dochází jednak ke kontinuálnímu rozvoji znalostí, metod a postupů, jednak nejsou-li dovednosti trénovány a prověřovány, dochází k jejich degradaci. Snižování rizik katastrof je proces podléhající stejným zásadám, a proto je nezbytné do něj zařadit i principy zajišťující kontinuální zlepšování.

- ÚČEL A VÝSTUPY:
 - monitoring a vyhodnocování cílů a opatření, aktualizace strategie,
 - revize stanov a doplňování interních dokumentů dle vývoje v činnosti LP.
- VSTUPY:
 - seznam/databáze potenciálních mimořádných událostí včetně vhodných opatření.
- ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:
 - soustavný monitoring situace ve srovnatelných regionech, vyhodnocování mimořádných událostí na jiných území a reakcí na tyto události, posouzení vlastní připravenosti na případně podobné MÚ.
- AKTÉŘI:
 - členové LP,
 - akademická obec,
 - místní aktéři (zemědělci, obyvatelé, podniky, sdružení, nevládní organizace aj.),
 - HZS.

Krok 13: Komunikace, spolupráce, výměna zkušeností

Zkušenosti z proběhlých krizových situací ukazují, že často je slabou stránkou jejich řešení efektivní komunikace. Ta musí být chápána jako dvoustranný proces, tedy zahrnovat nejen předávání informací od organizátorů snižování rizik katastrof směrem k obyvatelům a dalším subjektům, ale i opačným směrem, tedy až na úroveň státní správy. Dobrou komunikací se zajišťuje nejen efektivita prováděných opatření, ale také jejich legitimita.

- ÚČEL A VÝSTUPY:
 - účelem je výměna zkušeností,
 - osvěta potenciálních hrozeb v daném území,
 - osvěta napříč současnými platformami a nově vznikajícími,
 - výstupem mohou být osvětové nebo edukativní materiály:
 - příklady dobré praxe umístěné např. na webových stránkách MAS s cílem sdílení mezi platformami nebo obyvateli daného území.
- VSTUPY:
 - znalosti získané na základě využití této metodiky.

-
- ZPŮSOB PROVEDENÍ KROKU:
 - sdílení kontaktů na specialisty a odborníky potřebné pro konzultace a zpracování studií, auditů, rozvojových dokumentů apod.,
 - přenos zkušeností z realizovaných pilotních projektů do dalších obcí,
 - sledování výstrah a dalších informací v aplikaci ČHMÚ a ČHMÚ+,
 - šíření varovných zpráv a dalších informací pomocí mobilní aplikace MUNIPOLIS nebo systém digitálního varování občanů (SDVO), (aplikace Záchranka a Mobilní rozhlas) – informace musí být jednoduché a srozumitelné pro koncového uživatele,
 - přizpůsobení komunikačních systémů potřebám konkrétního koncového uživatele (místní rádio, místní televize, místní rozhlas, rádiový přenos do vozidel MHD, výstražné vlajky, síť dobrovolníků (tzv. spojky), kteří budou chodit od dveří ke dveřím a budou informovat zranitelné skupiny komunity,
 - vytvořit z médií své partnery (rádia, sociální sítě), Sdružování mediálních aktérů a zohlednění sociálních sítí umožňuje aktivaci funkce monitorování mediální komunikace, která zůstává výzvou během mimořádných událostí v oblasti veřejného zdraví (fake-news),
 - pro sezónní turisty využití aplikace MUNIPOLIS a letáky pro různé hrozby ve vybraných jazycích v ubytovacích zařízeních a v informačních centrech,
 - využití Mobilních vyhledávacích prostředků – (výstražné zvukové a rozhlasové zařízení na služebních vozidlech HZS ČR, Policie ČR a městské či /obecní policie),
 - spolupráce s neziskovými organizacemi – zřízení speciální telefonické linky při katastrofách pro lidi žijící sami nebo další zranitelné skupiny (zejména poradenské služby).

 - AKTÉŘI:
 - členové lokální platformy včetně externí pomoci,
 - MAS,
 - SDH.

Vzory dokumentů při vzniku Platformy:

Jedná se o vzory, které je možné a většinou i vhodné adaptovat podle místních podmínek.

A – STATUT Lokální platformy pro snižování rizika katastrof - vzor

Článek 1

Úvodní ustanovení

1. Lokální platforma pro snižování rizika katastrof (dále jen LP) funguje jako pomocný a podpůrný orgán pro proces snižování rizika katastrof v příslušném území formou spolupráce, podpory, informovanosti, komunikace) pomoc při vyhledávání a kontaktování expertů, identifikace dostupných sil a prostředků atp.), a to primárně pro starosty obcí, orgány samosprávy a krizového řízení a vyšší celky územní samosprávy v daném území.
2. Při zapojení Místní akční skupiny (MAS) do LP se může propojit činnost LP s MAS s cílem využít činnost MAS, např. v oblasti zajišťování projektové podpory, pro podporu aktivit krizových orgánů a dalších aktérů v rámci snižování rizika katastrof v příslušném území činnosti LP.
3. Sídlem LP je

Článek 2

Působnost Lokální platformy

1. LP je pomocným a podpůrným orgánem sloužícím primárně pro starosty obcí a orgány samosprávy a krizového řízení v území její činnosti, v otázkách souvisejících s problematikou zajištění prevence rizik, budování resilience a potřebných kapacit, formulování politik s cílem snižování rizika a omezení následků přírodních i antropogenních katastrof, která:
 - 1.1 Pomáhá identifikovat prioritní oblastí zájmu LP ve snižování rizika katastrof,
 - 1.2 Vyhledává, kontaktuje a řeší zahrnutí a spolupráci členů LP mezi sebou a s příslušnými orgány,
 - 1.3 Vytváří a řídí pracovní skupiny pro řešení konkrétních oblastí, v jejich činnosti vyhledává, kontaktuje a řeší spolupráci s externími dobrovolnými experty,
 - 1.4 Spolupracuje při tvorbě a aktualizaci dílčích politik, strategií a akčních plánů prevence rizik,
 - 1.5 Pomáhá při integraci politik, strategií a akčních plánů v rámci daného území a dále spolupracuje při:
 - formulaci a realizaci preventivních opatření,
 - identifikace zbytkových rizik a zranitelnosti,
 - řešení otázek připravenosti,
 - 1.6 Projednává navrhovaná opatření (např., technická, ekonomická a organizační) pro snižování rizika katastrof a může vydat k nim doporučení,
 - 1.7 Spolupracuje s příslušnými orgány při zpracování návrhů strategických

-
- dokumentů souvisejících se snižováním rizika katastrof,
- 1.8 Identifikuje a hodnotí měnící se a komplexní rizika včetně vícečetných a doporučuje nástroje ke zvyšování odolnosti vůči nim,
 - 1.9 Podporuje vzdělávání a informovanost v dané oblasti,
 - 1.10 Řeší spolupráci s MAS a s externími subjekty,
 - 1.11 Pomáhá při předávání zkušeností z řešených situací a proběhlých událostí, aktualizaci postupů, spolupracuje při zajišťování kontinuálního zlepšování, včetně sledování vývoje,
 - 1.12 Koordinuje vzájemnou spolupráci a řešení získávání zdrojů v rámci LP,
 - 1.13 Zpracovává roční zprávu o své činnosti pro členskou základnu, místně příslušnou samosprávu a pro prezentaci a spolupráci s dalšími LP v jiných územích.

Článek 3

Složení Lokální platformy

1. Počet členů LP není omezený. Za její vedení odpovídá předseda, případně místopředseda.
 2. Předsedu a místopředsedu si volí členové LP ze svých členů na dobu maximálně 3 let.
 3. V případě potřeby si LP může zřídit organizační výbor.
 4. Členy LP jsou: (vzorový výběr, není taxativní ani vyčerpávající)
 - 4.1 Obce,,
 - 4.2 MAS,
 - 4.3 Orgány krizového řízení ... ,
 - 4.4 SDH,
 - 4.5 ČSČK a humanitární organizace...,
 - 4.6 Podnikatelé ...,
 - 4.7 Mikroregiony ...,
 - 4.8 Zemědělské podniky ...,
 - 4.9 Zájmové organizace a spolky...,
 - 4.10 Vzdělávací a výzkumné instituce,
 - 4.11 Fyzické osoby.
 5. Každý člen LP nominuje jednoho zástupce a popř. jeho alternáta. Řádným zástupcem člena LP, právnické osoby, může být pouze jeho zaměstnanec nebo člen. V nezbytném případě může člen LP ad hoc písemně zmocnit k zastupování náhradního zástupce.
 6. Každý člen LP má jeden hlas při zasedání LP, kdy probíhá hlasování o závěrech z projednání jednotlivých dokumentů a rozhodnutích LP.
-

-
7. Nominace zástupce a jeho případného alternáta uvedeného v bodě 6 vzniká a zaniká na základě písemného oznámení nominujícího člena LP.

Článek 4

Organizační struktura Lokální platformy

1. Základním prvkem LP je členská základna. LP zastupuje navenek její předseda.
2. Konkrétní řešení úkolů v jednotlivých odborných oblastech vykonávají pracovní skupiny, ty jsou jednak trvalé, jednak dočasné. Činnost pracovních skupin řídí předseda, který také za LP předává výsledky příslušným orgánům. Předseda LP určuje koordinátory jednotlivých pracovních skupin.
3. Trvalé pracovní skupiny navrhuje LP na svém řádném jednání, věnují se klíčovým, přetrvávajícím a širším tématům. *Příklady možných trvalých pracovních skupin jsou skupiny pro analýzu rizik, pro prevenci a adaptaci, pro připravenost, pro vzdělávání a komunikaci, pro udržitelnost, pro územní rozvoj.*
4. Koordinátor pracovní skupiny přebírá úkoly a odevzdává výsledky předsedovi LP, dále navrhuje přibrání externích expertů do pracovní skupiny.
5. Dočasné pracovní skupiny řeší jednotlivé úkoly omezené v čase a rozsahem, včetně těch vyžadujících rychlou reakci. Úkoly navrhuje předseda, který zároveň určuje termíny vypracování.
6. Předseda LP iniciuje a podporuje spolupráci mezi pracovními skupinami, člen LP může být zapojen se svým souhlasem do více skupin.

Článek 5

Pravomoci a odpovědnosti

1. Předseda:
 - 1.1 svolává jednání členské základny LP nejméně 2x za rok nebo dle potřeby,
 - 1.2 navrhuje program zasedání LP,
 - 1.3 navrhuje účast dalších externích odborníků na jednání LP ,
 - 1.4 řídí jednání LP,
 - 1.5 jmenuje a odvolává tajemníka LP a svými pokyny řídí jeho činnost.
2. Místopředseda:
 - 2.1 zastupuje předsedu v době jeho nepřítomnosti v plném rozsahu jeho pravomocí a řídí se jeho pokyny.
3. Člen LP:
 - 3.1 účastní se aktivně zasedání členské základny LP a podílí se na její činnosti,
 - 3.2 v případě potřeby navrhuje mimořádné svolání LP a témata k jednání,
 - 3.3 navrhuje přizvání externího odborníka,

3.4 předává předsedovi nominaci svého zástupce, popř. jeho alternáta, a neprodleně mu oznamuje všechny související změny (např. zánik nominace z důvodů ukončení pracovního poměru, rezignace nominovaného apod.),

3.5 neprodleně informuje předsedu o své případné rezignaci na členství v LP.

Článek 6

Tajemník

1. Funkci tajemníka plní zvolená osoba, která se účastní jednání LP bez hlasovacího práva.
2. Tajemník zabezpečuje organizační a administrativní činnost LP a plní další pokyny předsedy, v době jeho nepřítomnosti pokyny místopředsedy.

Článek 7

Zasedání Lokální platformy

1. Zasedání LP se řídí Jednacím řádem LP. Program schvaluje na návrh předsedy členská základna.

Článek 8

Společná a závěrečná ustanovení

1. Změny Statutu LP se provádějí vydáním nového statutu, který navrhuje předseda a schvaluje jednání členské základny. Jeho podobu potvrzuje předseda svým podpisem nejdéle do tří dnů od schválení.
2. Statut nabývá platnosti a účinnosti okamžikem podpisu předsedou LP.

předseda
Lokální
platformy

B - JEDNACÍ ŘÁD Lokální platformy pro snižování rizika katastrof - vzor

Článek 1

Úvodní ustanovení a externí vztahy

1. Jednací řád Lokální platformy pro snižování rizika katastrof (dále jen LP) upravuje věcné, procedurální a administrativní náležitosti jednání a činnosti LP a jejich složek – členské základny a pracovních skupin.
2. Témata k řešení, otázky a dokumenty, k nimž se má LP vyjádřit, navrhuje předseda ve spolupráci s územně příslušným starostou, nebo koordinátor pracovní skupiny.

Článek 2

Jednání Lokální platformy

1. Předseda svolává zasedání LP (dále jen zasedání) nejméně 2x za rok, případně může podle potřeby rozhodnout o konání mimořádného zasedání, o které mohou požádat rovněž členové LP.
2. Předseda stanoví termín zasedání a navrhne program. Oznámení o svolání zasedání LP obsahující den, čas, místo, program jednání, případně další nezbytné informace a podkladové materiály, musí být členům LP dáno na vědomí (např. poštou, faxem, elektronickou poštou či telefonicky). V nezbytných případech může být účast jednání proběhnout online, nebo hybridní formou.
3. Na zasedání LP mohou být na návrh předsedy, místopředsedy, nebo zástupců dalších členů, přizváni i další odborní experti. O jejich účasti a rozsahu této účasti rozhoduje předseda. Přizvaní experti nemají hlasovací právo.
4. Program jednání specifikuje všechny klíčové body jednání a bude členům doručen s oznámením o zasedání. Případné následné rozšíření nebo změnu programu včetně návrhů témat k řešení schvalují členové LP po zahájení zasedání. Témata na doplnění může navrhnout kterýkoli člen LP.
5. Závěrem jednání LP jsou doporučení příslušným orgánům samosprávy, státní správy, složkám IZS apod. k projednávaným materiálům. O závěrech se hlasuje.
6. Závěry z projednání jednotlivých dokumentů a rozhodnutí jsou přijaty, pokud pro ně hlasuje nadpoloviční většina všech členů LP.
7. Hlasovací právo mají pouze předseda, místopředseda a přítomní zástupci dalších členů LP nebo jejich alternáti, popřípadě náhradní zástupce člena LP na základě písemného zmocnění. Nezastoupení členové se mohou před jednáním LP k předem zaslaným projednávaným dokumentům písemně vyjádřit a toto vyjádření je dostupné všem členům LP. Písemné vyjádření není bráno jako hlasování, ale pouze jako doporučení.
8. Nedojde-li ke schválení dokumentů a rozhodnutí pro uživatele (typicky starosta) z toho důvodu, že existuje více alternativ a nedojde ke shodě potvrzené hlasováním, může předseda rozhodnout o tom, že se příslušným orgánům předají alternativy jako nerozhodnuté.

Článek 3

Záznam z jednání Lokální platformy

1. Tajemník vyhotovuje záznam z jednání LP formou zápisu, který obsahuje shrnutí projednávaných bodů, průběh a výsledek jednání, prezenční listinu a případná odůvodnění stanovisek členů LP.
2. Zápis z jednání musí obsahovat záznam hlasování o každém doporučení či závěru.
3. Tajemník nebo pověřený člen rozesílá návrh zápisu z jednání všem členům LP k připomínkování do deseti pracovních dnů od konání jednání. Členové mohou do pěti pracovních dnů od odeslání návrhu záznamu zaslat své připomínky tajemníkovi.
4. Předsedou podepsaná konečná verze záznamu je rozeslána do patnácti pracovních dnů od zaslání připomínek všem členům LP.

Článek 4

Činnost Pracovních skupin

1. Pracovní skupiny jsou řízeny svými volenými koordinátory. Ti zajišťují vnitřní organizaci, činnost pracovní skupiny a komunikaci pracovní skupiny s předsedou, ostatními pracovními skupinami, externími experty a dalšími, pro činnost pracovní skupiny nezbytnými subjekty.
2. Pracovní skupina se schází dle potřeby a řešených úkolů. Schůzku svolává koordinátor.
3. Pracovní skupina dostává úkoly od předsedy LP, tomu také odevzdává výstupy a záznamy z jednání. Závěry z jednání a doporučení předloží koordinátor předsedovi LP s návrhem na další postup.
4. O plnění závěrů je předseda povinen LP informovat na následujícím jednání, u dlouhodobých řešení i na dalších jednáních. Doporučení mají pouze informativní charakter a nejsou již dále projednávána.
5. V případě, že při řešení nedospěje Pracovní skupina ke konsenzu, může připravit více alternativních výstupů a předat předsedovi návrhy řešení v alternativách.
6. Zpracované materiály a návrhy stanovisek jsou předávány v písemné podobě nebo elektronicky (e-mailem, datovou schránkou apod.).
7. Pracovní skupina může indikovat nové problémy k řešení a navrhopvat je jako témata předsedovi nebo rovnou přicházet s návrhy stanovisek nebo řešení („top down“ přístup) v oblastech snižování rizik katastrof a udržitelnosti.

Článek 5

Změna Jednacího řádu

1. Změny Jednacího řádu LP se provádí vydáním nového Jednacího řádu LP.
2. O změně Jednacího řádu LP je možno rozhodnout pouze na řádném zasedání hlasováním.
3. Ke schválení změny Jednacího řádu LP je nutný souhlas nadpoloviční většiny všech členů LP.